

**CONSILIUL
AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE AUDIOVISUAL
COUNCIL OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

DECIZIA nr. 280

din 02 septembrie 2022

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării unor servicii media audiovizuale de televiziune la capitolul protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național – art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, urmare a autosesizării vicepreședintei Consiliului Audiovizualului, Ana Gonța

Conform prevederilor alin. (2) al art. 19 *Responsabilități culturale* din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

Totodată, problema respectării normei lingvistice trebuie să constituie o prioritate pentru toți furnizorii de informație, care propagă, astfel, limba română corectă în rândul populației.

Astfel, în scopul verificării modului de respectare a prevederilor legale în acest sens de către furnizorii de servicii media audiovizuale aflați în jurisdicția Republicii Moldova, Consiliul Audiovizualului a stabilit în Planul de acțiuni pentru anul 2022 (Obiectivul 3, acțiunea 3.1), monitorizarea serviciilor de programe ale furnizorilor de servicii media audiovizuale la capitolul *protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național*.

Prin Decizia nr. 233 din 08 iulie 2022, Consiliul Audiovizualului a dispus monitorizarea a 11 servicii media audiovizuale de televiziune la capitolul protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național – art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, urmare a autosesizării vicepreședintei Consiliului Audiovizualului, Ana Gonța.

Prin urmare, în colaborare cu conf. univ., dr. hab. în filologie Viorica Molea, Consiliul Audiovizualului a supus monitorizării serviciile media audiovizuale „TV Moldova-1”, „Prime”, „N4”, „RTR Moldova” și „NTV Moldova”, în perioada iulie-august 2022, obiectul monitorizării constituind exprimarea orală a jurnaliștilor în cadrul emisiunilor: buletine de știri, talk-show-uri politice și programe de divertisment.

În procesul monitorizării, accentul a fost pus, preponderent, pe exprimarea orală din cadrul programelor audiovizuale (buletine de știri, programe de divertisment, talk-show-uri politice), iar inadvertențele și erorile atestate fiind grupate în conformitate cu cele cinci norme de bază ale limbii române: fonologică, lexico-semantică, morfologică, sintagmatică sau sintactică și stilistico-funcțională (detalii în Raportul de monitorizare a unor furnizori de servicii media audiovizuale de televiziune privind ținuta lingvistică sub aspectul corectitudinii exprimării prin respectarea normelor morfologice, sintactice, ortografice și ortoepice ale limbii române).

„Moldova-1”

În perioada iulie-august 2022 au fost supuse monitorizării programele audiovizuale: „Mesager” (șapte ediții); „Bună dimineața”! (o ediție); trei programe din orele de maximă audiență („Cine vine la noi” – 1 și „Ediție specială” – 2). Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. Încălcări ale normei fonologice

1.1. Accentuare greșită:

• „... episoadele noi care apar **necesită** o complexitate mai mare a investigației...” (18.07.22, *Mesager*) – corect: **necesită**;

• „Au fost nouă **itemi** în **prima parte...**” (18.07.22, *Mesager*) – corect: **itemi**;

• „Un incendiu a izbucnit într-o pădure din sudul Londrei și **amenință** traficul și locuințele din zonă.” (20.07.22, *Mesager*) – corect: **amenință**.

1.2. Ortoepie: pronunție greșită:

• „Pe de o parte, avem guvernul care vrea **un management** eficient...” (pron. **ma-nagi-ment**)” (19.07.22, *Ediție specială*) – corect: pron. **me-niği-ment**;

• „Chiar dacă la plaja de la **Vadulu lu Vodă** persistă pericolul...” (22.07.22, *Mesager*) – corect: **Vadul lui Vodă**.

II. Încălcări ale normei lexico-semantică

2.1. Utilizarea improprie a cuvintelor:

• „Dumneaei deja a început să se pregătească pentru sezonul rece; vreau să vă arăt ce are ea în **palmaresul** său.” 15.07.22, *Cine vine la noi*) – corect: **în cămara sa**;

• „Unul dintre cele mai grave **incidente** cu implicarea trotinetelor electrice s-a produs în luna iunie. Atunci un angajat al Inspectoratului general de carabinieri, în vârstă de 34 de ani, a murit...” (18.07.22, *Mesager*) – corect: **accidente**;

• „**Rachetele** anti-grindină **au o mare influență**.” (22.07.22, *Mesager*) – corect: **sunt eficiente**.

2.2. Frazologie:

• „Însă gazdele nu au ținut cont de vechiul dicton latin „**Finis corona opera**”” (16. 07. 22, *Mesager*) – corect: **Finis coronat opus**.

2.3. Calcuri semantice, în special, după limba rusă (predomină totuși calcuri de structură):

• „**Și Germania**, ce are atât de multe râuri mari și lacuri, **nu este de evitat**.” 15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **Nici Germania ... n-ar trebui evitată**;

III. Încălcări ale normei morfologice

3.1. Forme greșite ale unor părți de vorbire:

• „Când revii, **îi iai** pe toți.” (15.07.22, *Buna dimineața*) – corect: **îi iei**;

• „Evenimentul avea loc la **optăsprezece** ani după...” (15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **optsprezece**;

• „Cum poți **să leși** o pisică atât de frumoasă?...” (15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **să lași**;

• „Legea interzice arderea oricărei vegetații, inclusiv a **miriștei**.” (20.07.22, *Mesager*) – corect: **miriștii**.

3.2. Omitere sau utilizare superfluă a articolului:

• „... și vom asculta **speech-ul** președintei Republicii Moldova Maia Sandu, **dar și altor** înalți oficiali. (19.08.22, *Ediție specială*) – corect: **dar și al altor oficiali**;

• „... au evacuat persoanele și au **efectuat lucrările** de căutare a obiectelor explozive.” (20.07.22, *Mesager*) – corect: **au efectuat lucrări**.

3.3. Probleme de corectitudine a adjectivului, a prepoziției, a conjuncției:

• „Sloganul aprobat pentru ediția din acest an **sună foarte sublim...**” (19.08.22, *Ediție specială*) – corect: **sună sublim**;

• „Mie îmi place că, în municipiul Chișinău, **ultima perioadă**, aceste evenimente...” (15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **în ultima perioadă**;

• „... să-i convingem pe cei plecați peste hotare **să revină acasă, ori, în acest sens**, sunt organizate mai multe consultări publice...” (19.08.22, *Ediție specială*) – corect: **or**.

3.4. Probleme de morfosintaxă:

- „Mai avem **o sută doisprezece minute** de emisiune...” (15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **o sută douăsprezece minute**;
- „Exact. Drepturile și **obligațiile** dvs. sunt **ale dvs. și a celorlalți**.” (15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **...și ale celorlalți**;
- „...diaspora RM este structurată în aproximativ 250 de asociații în peste 30 de țări, inclusiv **în diverse grupuri de inițiativă, dar și excelență profesională**.” (19.08.22, *Ediție specială*) – corect: **precum și de**.

IV. Încalcări ale normei sintactice

4.1. Acord greșit al predicatului:

- „**Niciunul** din ei **nu au reușit** calificarea în finală.” (22.07.22, *Mesager*) – corect: **nu a reușit**.
- „**Festivalul** „Te salut, Chișinău” este la cea de-a doua ediție și **este organizată** de Primăria capitalei.” (17.07.22, *Mesager*) – corect: **este organizat**.
- „Cu cât **vor fi cumpărate carburanții** la stațiile de alimentare aflăm de la colegul meu...” (22.07.22, *Mesager*) – corect: **vor fi cumpărați carburanții**.

4.2. Acord greșit al atributului:

- „Spunem **cât de importanți** sunt pentru tine **acelea** outfituri...” (15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **cât de importante... acele**.

4.3. Diverse dezacorduri sau anacoluturi: (anacoluturi întâlnim, în special, în emisiunile de divertisment, în emisiunile în direct)

- „O parte din vestul Europei continuă să se lupte și-n acest weekend contra incendiilor forestiere devastatoare, **o consecință a unui val de căldură, care, potrivit meteorologilor, temperaturile urmează să crească în ultima perioadă**.” (17.07.22, *Mesager*) – corect: **... o consecință a unui val de căldură. Potrivit meteorologilor, temperaturile urmează să crească în ultima perioadă**.
- „Aș vrea, mai întâi de toate, să **ne relațați despre chintesența programului și care sunt prioritățile** acestuia.” (19.08.22, *Ediție specială*) – corect: **... ne relațați despre chintesența programului și despre prioritățile** acestuia.

4.4. Calcuri de structură după model rusesc:

- „Ce faceți? **Vă schimbați cu secretele?**” (15.07.22, *Cine vine la noi*) – corect: **Faceți schimb de secrete?**;
- „Cred că putem să ne lăudăm un pic astăzi și să spunem **că am fost foarte bravo...**” (15.07.22, *Cine vine la noi*) – corect: **...că am fost grozave/extraordinare/minunate**.

V. Încalcări ale normei stilistico-funcționale:

5.1. Tautologii:

- „Datele **vor fi înregistrate în registrul** de stat.” (15.07.22, *Mesager*) – corect: **vor fi trecute în registrul de stat**.
- „Ediția specială dedicată Zilelor Diasporei **continuu și, în continuare**, discutăm...” (19.08.22, *Ediție specială*) – corect: **... continuu cu discuția despre...**

5.2. Pleonasme:

- Din cauza secetei **nivelul hidrologic al apei a scăzut considerabil...** (15.07.22, *Buna dimineața!*) – corect: **nivelul hidrologic sau nivelul apei**.

5.3. Amestec de registre:

- „Și când erați mică, în copilărie, dvs. obișnuiați **să faceți acest proces?**” (a găti o dulceață n.n.) (15.07.22, *Cine vine la noi*) – corect: **...să preparați în acest mod/fel?**;
- „**Super, super!** Să fie așa! Mulțumim foarte mult, domnule rector!” (15.07.22, *Cine vine la noi*) – corect: **Minunat! Așa să fie!**;

5.4. Cacofonii:

• „Aceștia susțin **că casca** de protecție și **vesta reflectorizantă** au o mare importanță.” 18.07.22, *Mesager*) – corect: **Aceștia susțin că vesta reflectorizantă și casca de protecție au o mare importanță.**

Urmare a încălcărilor atestate, sunt relevante prevederile **art.19 alin.(2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova**: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

„Prime”

În perioada iulie-august 2022 au fost supuse monitorizării programele audiovizuale: „Primele știri” (5 ediții), „Prima oră” (o ediție), un program de maximă audiență - „Vorbește Moldova” (3 ediții). Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. Încălcări ale normei fonologice

1.1. Accentuare greșită:

• „**De altfel**, statistica din anul trecut demonstrează ...” (26.07.22, *Primele știri*) – corect: **de altfel**;

• „Cu toate acestea, trebuie să fim mai **precauți**...” (23. 08. 22, *Prima oră*) – corect: **precauți**;

1.2. Ortoepie: pronunție greșită:

• „Miercuri și joi dimineața au fost înregistrate trei **mailuri**...” (28.07.22, *Primele știri*) – corect: pron. **imeiluri/meiluri**;

• „noul șef al diplomației de la **Bruxelles** (pron. **Bruksel**)...” (29.07.22, *Primele știri*) – corect: pron. **Brüsel**.

• „Femeia a fost **prietenă** cu Raisa...” (18.07.22, *Vorbește Moldova*) – corect: **prietenă**;

II. Încălcări ale normei lexico-semantică

2.1. Utilizarea improprie a cuvintelor:

• „obiectele explozibile au fost plasate în 43 de **locații**...” (26.07.22, *Primele știri*) – corect: **locuri**; (locație: Închiriere. ♦ Chirie plătită pentru anumite lucruri luate în folosință temporară)

• „Politicieni și reprezentanți ai societății civile **au sancționat** dur declarațiile lui Țveatcov...” (28.07.22, *Primele știri*) – corect: **au criticat dur**.

2.2. Calcuri semantice, în special, după limba rusă:

• „Uite, **o să-ți dau o întrebare**, deja să mă scuzi...” (19.07.22, *Vorbește Moldova*) – corect: **O să-ți pun/adresez o întrebare**;

• „Să vedem cum **s-a petrecut testul**.” (19.07.22, *Vorbește Moldova*) – corect: **cum a fost efectuat testul**.

• „Nu știu unde **să aplic** acum, așa că **iau pauză** pentru un an.” (28.07.22, *Primele știri*) – corect: **să depun dosarul**.

III. Încălcări ale normei morfologice

3.1. Forme greșite ale unor părți de vorbire:

• „Noua **curriculumă** este finanțată de Agenția Statelor Unite...” (26.07.22, *Primele știri*) – corect: **curriculum**;

• „Inclusiv asta **vroiam să spun**...” (23.08.22, *Prima oră*) – corect: **voiam**;

• „... dacă nu se spală pe dinți, o să arate ca **domnul Crenvurșcă**...” (23.08.22, *Prima oră*) – corect: **domnul Crenvurșt**;

3.2. Omitere sau utilizare superfluă a articolului:

- „... în clădirea Parlamentului Republicii **Moldova, Ministerului Justiției, Primăriei municipiului Chișinău...**” (25.07.22, *Primele știri*) – corect: **a Ministerului Justiției, a Primăriei municipiului Chișinău;**

- „...autoritățile **au decretat** în regiune **starea de urgență.**” (28.07.22, *Primele știri*) – corect: **stare de urgență.**

3.3. Probleme de corectitudine a adjectivului, a prepoziției, a conjuncției:

- „**Dar această femeie voi ați văzut-o în ochii voștri?**” (21.07.22, *Vorbește Moldova*) – corect: **pe această femeie;**

- „... după ce **camionul** pe care-l conducea **s-a ciocnit cu alt tir.**” (28.07.22, *Primele știri*) – corect: **s-a tamponat cu un tir;**

- „... copiii sunt **atât de deștepți, că** au găsit **o modalitate ...**” (23.08.22, *Prima oră*) – corect: **atât de deștepți, încât.**

3.4. Probleme de morfosintaxă:

- „... Dmitrii Kozak, **șeful adjunct a administrației prezidențiale** ruse...” (28.07.22, *Primele știri*) – corect: **șeful adjunct al administrației...;**

- „Și atunci când vorbim despre copii, lor **trebuie de le stârnit** apetitul...” (23.08.22, *Prima oră*) – corect: **...trebuie să le stârnim;**

IV. Încălcări ale normei sintactice

4.1. Acord greșit al predicatului:

- „**Familia ei au dat buzna** în lăcaș, **l-au luat la pumni** pe preot și **l-au scos** forțat din biserică.” (21.07.22, *Vorbește Moldova*) – corect: **a dat buzna..., l-a luat la pumni... și l-a scos...;**

- „O, ce tare **ne place diminețile** de august, deocamdată la Prime.” (23.08.22, *Prima oră*) – corect: **ne plac.**

4.2. Acord greșit al atributului:

- „...instituția a așteptat publicarea **hotărârii motivată** a instanței ...” (25.07.22, *Primele știri*) – corect: **publicarea hotărârii motivate;**

- „...a solicitat **informații referitor la** circumstanțele producerii accidentului.” (28.07.22, *Primele știri*) – corect: **informații referitoare la...;**

4.3. Diverse dezacorduri sau anacoluturi: (anacoluturi întâlnim, în special, în emisiunile de divertisment, în emisiunile în direct)

- „**Potrivit președintelui** administrației militare regionale **Pavlo Chirilenco a precizat** că, în total, de la începutul invaziei ruse în Ucraina.” (25.07.22, *Primele știri*) – corect: **Potrivit președintelui administrației militare regionale Pavlo Chirilenco, de la începutul invaziei ruse în Ucraina,...**

- „Ion, ție ți-au fost adresate mai multe întrebări, însă eu **le voi da citire numai pe celea care ne interesează** pe noi.” (19.07.22, *Vorbește Moldova*) – corect: **... le voi da citire numai celor care ne interesează pe noi.**

4.4. Calcuri de structură după model rusesc:

- „... au găsit cinci kilograme și jumătate de narcotice, **valoarea cărora pe piața neagră** se ridică la trei milioane și jumătate de lei.” (29.07.22, *Primele știri*) – corect: **a căror valoare;**

- „ceea ce înseamnă că **orice n-ați găti** în ea, oricum bucatele nu se vor lipi.” (23.08.22, *Prima oră*) – corect: **...că orice-ați găti.**

V. Încălcări ale normei stilistico-funcționale:

5.1. Tautologii:

- „... a declarat că oamenii **legii** au acționat în strictă conformitate cu **legea.**” (25.07.22, *Primele știri*) – corect: **autoritățile au acționat în strictă conformitate cu legea.**

- „**Profesiile** viitorului vor fi predate de **profesioniști...**” (26.07.22, *Primele știri*) – corect: **...profesiile vor fi predate de specialiști....**

- „La finalul **vizitei**, Maia Sandu a **vizitat** Parlamentul României...” (29.07.22, Primele știri) – corect: *La finalul vizitei, Maia Sandu a mers în Parlamentul României*

5.2. Pleonasme:

- „... și la fel de important este și faptul că este **durabilă și rezistentă** în timp.” (23.08.22, Prima oră) – corect: *este rezistentă*.

- „...animație, game-design și **producerea produselor** multimedia.” (26.07.22, Primele știri) – corect: *realizarea produselor multimedia*.

5.3. Amestec de registre, exprimare colocvială, regională:

- „Noi **ne-am agățat de acest** cuvânt **ce a luat o conotație** negativă, chiar dacă **asta este în zadar**.” (28.07.22, Primele știri (trad.scrisă)) – corect: *Noi ne-am luat de acest cuvânt care a obținut o conotație negativă, chiar dacă acest lucru este neînsemnat*;

5.4. Cacofonii, echivocuri:

- „... pentru **ca** copilul vostru **chiar** să aibă poftă de mâncare...” (23.08.22, Prima oră) – corect: *...pentru ca, într-adevăr, copilul vostru să aibă poftă de mâncare...*

- „**Un tip de brânză proaspăt bulgărească** din lapte de capră a câștigat premiul mare...” (23.08.22, Prima oră) – corect: *Un tip nou de brânză bulgărească din lapte de capră...*

Urmare a încălcărilor atestate, sunt relevante prevederile **art.19 alin.(2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova**: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

„N4”

În perioada iulie-august 2022 au fost supuse monitorizării programele audiovizuale: programul informativ „Obiectiv” (5 ediții), „Puterea a patra” (o ediție), „Morari live” (o ediție). Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. Încălcări ale normei fonologice

1.1. Accentuare greșită:

- „Autoritățile publice locale din capitală anunță o nouă sistare **a traficului rutier**...” (18.07.22, Obiectiv) – corect: *a traficului*;

- „... Și în luna iunie prețurile producătorului în **industrie**” (19. 07. 22, Obiectiv) – corect: *industrie*;

1.2. Ortoepie: pronunție greșită:

- „... inclusiv sistemul de rachete cu lansare multiplă **HIMARS** (pron.*himars*)” (18. 07. 22, Obiectiv) – corect: *HIMARS (pron.haimars)*;

- „...unu, șase, șase, **șapte**...” (18.07.22, Obiectiv) – corect: *șapte*.

- „... despre guvernul Filat **foarte mult** s-a vorbit în presă **țimp de ani la rând**.....” (21.07.22, Morari live) – corect: *țimp*;

- „Trebuie să subliniez că **această periioadă nu permite**...” 22.07.22, Obiectiv) – corect: *perioadă*.

II. Încălcări ale normei lexico-semantică

2.1. Utilizarea improprie a cuvintelor:

- „...să ne imaginăm că dvs. **sunteți în echipa de comunicatori ai celor din PAS** ...” (21.07.22, Morari live) – corect: *sunteți în echipa celor din PAS pe segmentul de comunicare...*;

- „Cum **evoluati** activitatea următorilor politicieni...” (21.07.22, Morari live) – corect: *cum evaluați*.

2.2. Frazeologie:

- „... și plângerea dvs. **a avut curs de izbândă**...” (21.07.22, Morari live) – corect: *a avut sorți de izbândă...*

2.3. *Calcuri semantice, în special, după limba rusă:*

- „**Dumneavoastră și cetățenii voștri** ați muncit atât de mult pentru a ajunge acolo...” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **Dumneavoastră și cetățenii/cetățenii dvs.;**
- „**În condițiile date, prețul maximal** de comercializare...” (21.07.22, *Obiectiv*) – corect: **În aceste condiții, prețul maxim...**

III. **Încălcări ale normei morfologice**

3.1. *Forme greșite ale unor părți de vorbire:*

- „**Vroiau** schimbarea.” (21.07.22, *Prima oră*) – corect: **voiau;**

3.2. *Omitere sau utilizare superfluă a articolului:*

- „...a câștigat cel mai mare număr de **voturi deputaților** conservatori.” (21.07.22, *Obiectiv*) – corect: **voturi ale deputaților;**
- ... dar totuși toată lumea acum suferă **de pe urma crizei energetice și acțiunilor Federației Ruse și războiul din Ucraina.**” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **de pe urma crizei energetice și a acțiunilor Federației Ruse în războiul din Ucraina.**

3.3. *Probleme de corectitudine a prepoziției, a conjuncției:*

- „**650 ucrainenii** au fost angajați în Moldova” (19.07.22, *Obiectiv*) – corect: **650 de ucrainenii;**
- „... dar ne dorim siguranță pentru toți cei implicați, **cât și pentru fani.**” (22.07.22, *Obiectiv*) – corect: **atât pentru toți cei implicați, cât și pentru fani.**

3.4. *Probleme de morfosintaxă:*

- „Deținătorii blocului de acțiuni rămase vor primi **douăsprezece euro** pe acțiune...” (19.07.22, *Obiectiv*) – corect: **doisprezece euro;**
- „... familia Schumacher a evitat să ofere **detalii amănunțite despre starea** fostului pilot **și urmările** reale ale accidentului.” (20.07.22, *Obiectiv*) – corect: **... detalii despre starea fostului pilot și despre consecințele reale...**

IV. **Încălcări ale normei sintactice**

4.1. *Acord greșit al predicatului:*

- „... dacă e să ne aducem aminte de unde **a pornit toate cele trei** partide...” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **au pornit toate cele trei partide;**

4.2. *Acord greșit al atributului:*

- „... au stabilit și rezultatul final grație unei noi **reșite semnată** de Guedes.” (19.07.22, *Obiectiv*) – corect: **reșite semnate;**
- „...**cu ajutorul unei drone mari, controlată** prin intermediul altei drone.” (21.07.22, *Obiectiv*) – corect: **...cu ajutorul unei drone mari, controlate...**

4.3. *Diverse dezacorduri sau anacoluturi: (anacoluturi întâlnim, în special, în emisiunile de divertisment, în emisiunile în direct)*

- „... **potrivit mai multor sondaje, nu doar cel prezentat** de dvs.” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **potrivit mai multor sondaje, nu doar celui prezentat de dvs.**
- „... criticam Partidul Democrat **cu care aveți exclusivitate casa dvs. sociologică.**” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **...cu care organizația sociologică a dumneavoastră avea exclusivitate...**

4.4. *Calcuri de structură după model rusesc:*

- „Și voiam eu **să precizez ceva la dvs.** ce ține de formațiunea pe care o conduceți.” (27.07.22, *Puterea a patra*) – corect: **să precizez ceva legat de formațiunea pe care o conduceți dvs.;**
- „...și **ce astăzi mie mi-a fost cel mai greu suport** un anumit slide din prezentarea dvs.” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **...și un anume slide din prezentarea dumneavoastră de azi mi-a fost cel mai greu să-l accept.**

V. Încălări ale normei stilistico-funcionale:

5.1. Tautologii:

- „... 65,4 la sută dintre aceștia reușind să promoveze **examele** în urma **examinării** contestațiilor.” (19.07.22, *Obiectiv*) – corect: **să promoveze examenele în urma evaluării contestațiilor.**

- „**să prezentăm** câteva slide-uri din **prezentarea** dvs.” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **... să vă oferim ... câteva slide-uri din prezentarea dvs.**

- „...**acest** rezultat a fost obținut **de această dată**...” (18.07.22, *Obiectiv*) – corect: **...acest rezultat a fost obținut acum...**

5.2. Pleonasm:

- „... tot aceste trei partide rămân în preferințele cetățenilor, **alte alternative** nu există...” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **... alternative nu există.**

5.3. Amestec de registre, exprimare colocvială, regională:

- „**S-toarnă unu pi altu...**” (27.07.22, *Puterea a patra*) – corect: **Se toarnă unul pe altul...**

- „...dar **se pare și acolo** se așteaptă la fel **un ișac** de răsunet, **așa o dezamăgire** se preconizează...” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **... dar se pare că și acolo va fi un eșec răsunător, se prevede o dezamăgire...**

- „...noi vedem foarte multe vizite în străinătate... **prșdintele țării...**, diferiți **miniștri**. (pron. semivocală)” (21.07.22, *Morari live*) – corect: **...noi vedem foarte multe vizite în străinătate... președintele țării..., diferiți miniștri.**

5.4. Cacofonii, echivocuri:

- „... în timp **ce cei** aflați la bord au scăpat în mod miraculos.” (20.07.22, *Obiectiv*) – corect: **în timp ce oamenii/pasagerii aflați la bord...**

- „Amintim **că conform** ultimei **decizii aprobate** de ANRE...” (20.07.22, *Obiectiv*) – corect: **Amintim că, potrivit ultimei decizii aprobate de ANRE..**

Urmare a încălcărilor atestate, sunt relevante prevederile **art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova**: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

IV. „NTV Moldova”

În perioada iulie-august 2022 au fost supuse monitorizării programele audiovizuale: programul informativ „*Știri*” (5 ediții), un program din orele de maximă audiență – „*Acces Direct*” (3 ediții). Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. Încălări ale normei fonologice

1.1. Accentuare greșită:

- „... ele trebuie să fie capabile să utilizeze toate **mijloacele** pentru a asigura că sistemul funcționează.” (27.07.22, *Știri*) – corect: **mijloace**;

- „... conductă care pornește de la nord de Sankt Petersburg în Rusia și **se termină** la o stație din Germania.” (27.07.22, *Știri*) – corect: **termină**.

II. Încălări ale normei lexico-semantic

2.1. Utilizarea improprie a cuvintelor:

- „...redirecționarea fluxurilor de mărfuri **prin teritoriul** țării noastre **a contribuit** la creșterea **contrabandei** cu țigări.” (21.07.22, *Știri*) – corect: **...redirecționarea fluxurilor de mărfuri pe teritoriul țării noastre a condus la creșterea contrabandei cu țigări.**

- „a înregistrat două alerte false despre plasarea de obiecte explozive la **43 de locații**.” (26.07.22, Știri) – corect: *a înregistrat două alerte false despre plasarea de obiecte explozive în 43 de locuri/adrese.*

2.2. Sărăcie de vocabular:

- „Hidrologii moldoveni sunt în alertă după ce au constatat că nivelul apei din râul Nistru **a scăzut** la un minim istoric. Apa **a scăzut** rapid în ultimele săptămâni, ajungând la cel mai redus nivel înregistrat în anul 1994, când volumul apei **a scăzut** cu un metru sub media obișnuită” (26.07.22, Știri) – corect: *Hidrologii moldoveni sunt în alertă după ce au constatat că nivelul apei din râul Nistru a coborât la un minim istoric. Apa a scăzut rapid în ultimele săptămâni, ajungând la cel mai redus nivel înregistrat în anul 1994, când volumul apei s-a diminuat cu un metru sub media obișnuită.*

2.3. Frazeologie:

- „Fermierii **dau alarma** că nu vor avea ce recolta **la toamnă, încât** porumbul **a fost compromis** în totalitate...” (22. 07. 22, Știri) – corect: *Fermierii bat alarma că nu vor avea ce recolta la toamnă, întrucât porumbul a fost compromis în totalitate....*

2.4. Calcuri semantice, în special, după limba rusă (predomină totuși calcuri de structură):

- „**Iubesc matematica** din copilărie.” (26.07.22, Știri) – corect: *îmi place matematica;*

III. Încălcări ale normei morfologice

3.1. Forme greșite ale unor părți de vorbire:

- „Eu **vroiam** să revin la aceste alegeri anticipate...” (21.07.22, Acces direct) – corect: *voiam;*

- „În Republica Moldova sunt înregistrați oficial 7300 de deținători **de albi**ni.” (21.07.22, Știri) – corect: *albine;*

- „Autorul **uneia din aceste două** apeluri a fost identificat.” (26.07.22, Știri) – corect: *unuia;*

- „... care consideră că vremurile bune încă mai **trebuie**sc așteptate.” (26.07.22, Acces direct) – corect: *mai trebuie așteptate.*

3.2. Omitere sau utilizare superfluă a articolului:

- „**Cred...deți** că cei care sunt nemulțumiți mai au **șansă să** facă această guvernare.” (19.07.22, Acces direct) – corect: *mai au vreo șansă...;*

- „De regulă() nu se completează locurile bugetare din domeniul științelor **chimice, științelor** exacte **și științelor** naturii.” (26.07.22, Știri) – corect: *De regulă, nu se completează locurile bugetare din domeniul științelor chimice, al științelor exacte și al științelor naturii..*

3.3. Probleme de corectitudine a adjectivului, a prepoziției, a conjuncției:

- „...ar recunoaște că ar fi încercat **să convingă fiecare membru** al acelei comisii...” (19.07.22, Acces direct) – corect: *să convingă pe fiecare membru;*

- „Bine, domnule Catan, dvs. sunteți mai versat în ale dreptului **decât mine și, probabil, domnul Robu...**” (19.07.22, Acces direct) – corect: *decât mine și, probabil, decât domnul Robu...;*

- „... peste tot, în mare parte, ca să nu zicem peste tot, sunt **cifre destul de negative** pentru actuala guvernare.” (21.07.22, Acces direct) – corect: *sunt cifre negative.*

3.4. Probleme de morfosintaxă:

- „Care vor fi efectele și în ce măsură această **acțiune de astăzi ale instituțiilor** de forță ar putea schimba cifrele sondajelor și mai mult încă nu știm...” (21.07.22, Acces direct) – corect: *această acțiune de astăzi a instituțiilor...;*

- „... chiar dacă este **o figură marcantă al sistemului**.” (21.07.22, Acces direct) – corect: *o figură marcantă a sistemului;*

- „Scopul **este de a combate** acest fenomen prin implementarea unui pachet de măsuri.” (21.07.22, Știri) – corect: *este a combate.*

IV. Încalcări ale normei sintactice

4.1. Acord greșit al predicatului:

• „... cum **trebuie interpretat** corect, obiectiv **declarațiile** făcute de către Sergiu Litvinenco...” (19.07.22, *Acces direct*) – corect: **trebuie interpretate declarațiile**.

• „...dar **toate aceste acțiuni a culminat** cu ridicarea imunității Marinei Tauber...” (21.07.22, *Acces direct*) – corect: **toate aceste acțiuni au culminat...**

4.2. *Diverse dezacorduri sau anacolaturi:* (anacolaturi întâlnim, în special, în emisiunile de divertisment, în emisiunile în direct)

• „... dar în ce măsură trebuia **să se plece în vacanță**, dacă noi avem o problemă foarte și foarte mare la **nivel energetic, la nivel social**, economic, **probabil, și valutar în curând vom avea anumite explozii sau anumite neplăceri...**” (26.07.22, *Acces direct*) – corect: ... **dar trebuiau să plece în vacanță guvernării, dacă noi avem o problemă foarte și foarte mare în domeniul energetic, în cel social, economic, probabil, și în cel valutar, în care vor fi curând surprize neplăcute?**

• „Tragic a fost **că fetița asta nu o găseam** că noaptea s-a mutat...” (22.07.22, *Știri*) – corect: ... **Tragic a fost că pe fetița asta nu o găseam...**

4.3. Aglomerare de genitive:

• „Scopul antrenamentelor este sporirea interoperabilității efectivului **Armatei Naționale...** (22.07.22, *Știri*) – corect: **Scopul antrenamentelor este a spori interoperabilitatea efectivului Armatei Naționale.**

• „În cazul **nesubordonării dispoziției sau cererii** legitime a colaboratorului organelor de drept...” (22.07.22, *Știri*) – corect: **În cazul nesubordonării față de cerința sau dispoziția legitimă.**

4.4. Calcuri de structură după model rusesc:

• „Iată aici **el a fost totul în sânge.**” (27.07.22, *Știri* (text scris)) – corect: **i el era plin de sânge;**

• „S-a ales **cu rană** deschisă, apoi **el a fost legat de vameși.**” (27.07.22, *Știri*) – corect: **S-a ales cu o rană deschisă, apoi vameșii l-au pansat.**

• „Așa că va trebui **să ne închidem.**” (22.07.22, *Știri*) – corect: **să închidem.**

V. Încalcări ale normei stilistico-funcționale:

5.1. Tautologii:

• „... OMS va continua să facă tot posibilul pentru a acorda **asistență** statelor în vederea **asistării**, transmiterii **și pentru a salva** vieți.” (21.07.22, *Știri*) – corect: **a acorda suport statelor în vederea asistării...**

• „În ceea ce **privește situația privind** imunizarea autoritățile anunță ...” (26.07.22, *Știri*) – corect: **în ce privește situația referitoare la...**

5.2. Pleonasm:

• „Este imposibil **să precizăm cu deplină certitudine de câtă cantitate de gaz...**” (27.07.22, *Știri*) – corect: **să precizăm de ce cantitate de gaz...**

5.3. Amestec de registre:

• „Eu, **în discuțiile cu**, așa cum li se spune în popor, **polittehnologi, îi ziceam ...**” (26.07.22, *Acces direct*) – corect: **adică, strategii politici;**

5.4. Contradictio in adiecto:

• „Eu înțeleg, moralul și politica **uneori nu se intersectează niciodată...**” (26.07.22, *Acces direct*) – corect: **moralul și politica nu se intersectează niciodată..**

5.5. Exprimare prolixă, difuză sau confuză:

• „... este o întrebare destul de pertinentă și mi se pare destul **de...pe alocuri...bun...oamenii sunt și de sentimental la anumite chestii, le pronunță, dar își are loc sau are dreptul la viață asemenea întrebare, poate chiar și retorică.**” (26.07.22, *Acces direct*)

– corect: ... *este o întrebare destul de pertinentă... Bun...oamenii sunt și sentimentali în privința unor lucruri, le pronunță, dar o asemenea întrebare, mai curând retorică, are dreptul la viață.*

Urmare a încălcărilor atestate, sunt relevante prevederile **art.19 alin.(2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova**: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

„RTR Moldova”

În perioada iulie-august 2022 au fost supuse monitorizării programele audiovizuale: programul informativ „*Vesti Moldova*” (3 ediții), un program din orele de maximă audiență - „*Acces Direct*” (3 ediții). Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. Încalcări ale normei fonologice

1.1. Accentuare greșită:

• „În context, ministrul Agriculturii și **Industriei** Alimentare Vasile Bolea a dat asigurări că, **la moment**, se lucrează la îmbunătățirea strategiei de irigare.” (20.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: *În acest context, ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare Vasile Bolea a dat asigurări că, **pe/pentru moment**, se lucrează la îmbunătățirea strategiei de irigare.*

1.2. Ortoepie: pronunție greșită:

• „Șeful diplomației SUA Antoni Blinchen s-a întâlnit miercuri la **Waschington** (pron. **Vașington**) cu premierul RM Natalia Gavrilița.” (20.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: *Șeful diplomației SUA Antoni Blinchen s-a întâlnit miercuri la **Waschington** (pron. **ușaintăn**) cu premierul RM Natalia Gavrilița.*

II. Încalcări ale normei lexico-semantică

2.1. Utilizarea improprie a cuvintelor:

• „**În context**, oamenii legii spun că **vor demara acțiune** de informare...” (18.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: ***vor iniția acțiuni de informare...***

2.2. Calcuri semantice, în special, după limba rusă (predomină totuși calcuri de structură):

• „Piețele europene sunt zguduite de o incertitudine legată **de dezicerea** unor state europene mari **față de** gazul rusesc.” (18.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: *Piețele europene sunt zguduite de o incertitudine legată **de renunțarea** unor state europene mari **la gazul** rusesc.*

• „... posturi pentru care **pot aplica atât femei, cât și bărbați**.” (19.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: *... **posturi pe care le pot solicita atât femeile, cât și bărbații**.*

III. Încalcări ale normei morfologice

3.1. Forme greșite ale unor părți de vorbire:

• „Potrivit **ofițerei de presă** a IGP Mariana Bețivu, alertele cu bombă din capitală au fost false.” (18.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: ***potrivit ofițerului de presă**;*

• „Vestea despre majorarea cotelor **nu este atât de senzațională pe cât este prezentată de oficiali**.” (19.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: *Vestea despre majorarea cotelor **nu reprezintă ceva senzațional, așa cum o prezintă oficialii**.*

• „... astfel **încât ca și** cetățenii din acele regiuni...” (19.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: *... astfel **încât și** cetățenii din acele regiuni...*

• „Informația a fost confirmată pentru presă de către **procuroara** Mariana Cherpec...” (19.07.22, *Vesti Moldova*) – corect: *Informația a fost confirmată pentru presă de către **procurora** Mariana Cherpec...*

3.2. Omitere sau utilizare superfluă a articolului:

• „... să se abțină de la utilizarea focului pe suprafețe deschise, în special, **în preajma lanurilor cu cereale, spații forestiere și locuri de agrement**.” (19.07.22, *Vesti Moldova*) –

corect: ... *să se abțină de la utilizarea focului pe suprafețe deschise, în special, în preajma lanurilor de cereale, a spațiilor forestiere și a locurilor de agrement.*

3.3. Probleme de corectitudine a adjectivului, a prepoziției, a conjuncției:

- „Croitoreasă – **1825 locuri**, șofer camion – **461 locuri**, **pozarea firelor, cablurilor – 346 locuri...**” (19.07.22, Vesti Moldova (text scris)) – corect: *Croitoreasă – 1825 de locuri, șofer de camion – 461 de locuri, pozarea firelor, a cablurilor – 346 de locuri...*

- „Este vorba de **persoane fizice, agenții economici, dar și instituțiile bugetare.**” (20.07.22, Vesti Moldova) – corect: *Este vorba de persoane fizice, agenți economici, precum și de instituții bugetare.*

3.4. Probleme de morfosintaxă:

- „... suntem preocupați de evoluțiile pe piața energetică, **prețuri, inflația** care se răsfrânge negativ asupra populației.” (20.07.22, Vesti Moldova (text scris)) – corect: ... *suntem preocupați de evoluțiile pe piața energetică, de prețuri, de inflația* care se răsfrânge negativ asupra populației.

- „Echipamentele au fost repartizate în **doisprezece spitale...**” (20.07.22, Vesti Moldova (text scris)) – corect: *Echipamentele au fost repartizate în douăsprezece spitale...*

IV. Încălări ale normei sintactice

4.1. Acord greșit al predicatului:

- „**Orice scânteii**, în condiții de temperaturi ridicate și umiditate redusă, **poate duce la producerea** incendiilor pe arii extinse.” (19.07.22, Vesti Moldova) – corect: *Orice scântei, în condiții de temperaturi ridicate și umiditate redusă, poate provoca* incendii pe arii extinse.

- „**Va fi prețurile la gaz la fel** și acolo se dă o luptă aprigă. **Vor fi.** Și acest lucru **prelungeste automat lanțul.**” ...” (20.07.22, Vesti Moldova (text scris)) – corect: *Vor fi prețurile la gaz la fel, căci pentru ele se dă o luptă aprigă? Vor fi. Acest lucru provoacă o reacție în lanț.*

4.2. Acord greșit al atributului:

- „... acordarea unei finanțări nerambursabile, flexibile pentru depășirea **crizei cauzată** de situația din **Ucraina.**” (19.07.22, Vesti Moldova) – corect: ...*crizei cauzate de situația din Ucraina.*

- „...dar **și comentariile** Comisiei de la Veneția **referitor la** acesta ridică multe semne de întrebare.” (19.07.22, Vesti Moldova) – corect: ... *dar și comentariile Comisiei de la Veneția referitoare la acesta...*

4.3. Diverse dezacorduri sau anacoluturi: (anacoluturi întâlnim, în special, în emisiunile de divertisment, în emisiunile în direct)

- „... șeful executivului de la Chișinău a mai discutat și despre posibilitățile de alocare a unor **finanțări suplimentare pentru anul viitor, accelerarea implementării proiectelor în agricultură, domeniul energetic și infrastructură, precum și suportul de care mai are nevoie Republica Moldova** pentru realizarea reformelor structurale.” (19.07.22, Vesti Moldova) – corect: *Chișinău a mai discutat și despre posibilitățile de alocare a unor finanțări suplimentare pentru anul viitor, despre accelerarea implementării proiectelor în agricultură, în domeniul energetic și infrastructură, precum și despre suportul de care mai are nevoie Republica Moldova pentru realizarea reformelor structurale.*

- „... a menționat că Banca Mondială va rămâne un partener de încredere pentru Republica Moldova **cu contribuții esențiale în depășirea dificultăților existente, precum și promovarea reformelor pe termen lung.**” (19.07.22, Vesti Moldova) – corect: ... *a menționat că Banca Mondială va rămâne un partener de încredere pentru Republica Moldova, care va veni cu contribuții esențiale în depășirea dificultăților existente, precum și în promovarea reformelor pe termen lung.*

4.4. Calcuri de structură după model rusesc:

- „Cât timp vom plăti, atât timp prețurile vor crește.” (18.07.22, Vesti Moldova) – corect: *Prețurile vor crește atâta timp cât vom plăti.*

- „La moment, Moldovagaz înregistrează și restanțe de peste 70 de milioane de lei...” (20.07.22, Vesti Moldova) – corect: *Pentru/pe moment, Moldovagaz înregistrează și restanțe de peste 70 de milioane de lei...*

4.5. Aglomerare de genitive:

- „Potrivit FMI, delegația vine în contextul primei evaluări a **programului mecanismului extins de creditare și mecanismului de finanțare extinsă.**” (19.07.22, Vesti Moldova) – corect: *Potrivit FMI, delegația vine pentru o primă evaluare a programului privind mecanismul extins de creditare și mecanismul de finanțare extinsă.*

V. Încalcări ale normei stilistico-funcționale:

5.1. Tautologii:

- „... a prezentat un proiect de lege privind **fondul de reducere** a vulnerabilității energetice, menit **să reducă** impactul creșterii prețurilor la energie.” (20.07.22, Vesti Moldova (text scris)) – corect: *a prezentat un proiect de lege privind **fondul de reducere** a vulnerabilității energetice, menit **să diminueze** impactul creșterii prețurilor la energie.*

5.2. Pleonasme:

- „Banii **sunt destinați pentru** a sprijini rezistența democratică și economică pe termen lung a Moldovei **și pentru** a ajuta țara noastră să-și apere suveranitatea...” (20.07.22, Vesti Moldova (text scris)) – corect: *Banii **sunt destinați sprijinului** rezistenței democratice și economice pe termen lung a Moldovei. **De asemenea, acești bani vor ajuta țara noastră să-și apere suveranitatea.***

- „... care va acumula datele necesare încadrării **consumatorilor într-una din categoriile de consum vulnerabil** de energie.” 20.07.22, Vesti Moldova (text scris)) – corect: *... care va acumula datele necesare încadrării **oamenilor în una dintre categoriile vulnerabile** privind **consumul** de energie.*

Prin urmare sunt relevante prevederile **art.19 alin.(2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova:** „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

În cadrul dezbaterilor publice, președinta Consiliului Audiovizualului, Liliana Vițu-Eșanu, a menționat că prin astfel de monitorizări vor trece toți furnizorii de servicii media audiovizuale. A doua parte a raportului va fi prezentată în luna noiembrie 2022 – este vorba de alte șase posturi de televiziune. Aceste monitorizări vor continua și în anul 2023, pentru a spori gradul de responsabilizare a jurnaliștilor care activează în domeniu.

La rândul său, membra Consiliului Audiovizualului, Larisa Turea a remarcat: „*Cuvântul rămâne a fi principalul instrument al gândirii și, atunci când nu te exprimi corect, nici gândirea nu este corectă. Este cu atât mai grav cu cât aceste erori țin de cei care ar trebui să fie un etalon al exprimării corecte și al gândirii corecte. Având un auditoriu foarte larg – nici profesorul de la catedră nu are acest auditoriu pe care îl au televiziunile noastre – mă pune în gardă lipsa de calificare a unor jurnaliști*”.

Membrul Consiliului Audiovizualului, Eugeniu Rîbca, la fel, a atras atenția asupra faptului că unii prezentatori TV încă mai comit erori de exprimare, astfel că suntem în fața unor televiziuni, a unor formatori de opinie, care ne aruncă calcuri, greșeli preluate apoi de tânără generație. Eugeniu Rîbca a comparat situația din anii '98-'99, când CA a efectuat o monitorizare similară, cu starea de lucruri de astăzi. „Atunci era dezastru, acum arată bine”, a constatat Rîbca.

Conf. univ., dr. hab. în filologie Viorica Molea a declarat că urmare a monitorizării, se atestă că situația limbii române nu este de invidiat, dar nici nu reprezintă o catastrofă, dat fiind faptul că, în comparație cu două decenii în urmă, în anumite privințe, chiar s-a îmbunătățit mult,

în ceea ce privește dicția prezentatorilor/moderatorilor, de vocabularul mult mai bogat, de prezența de spirit a multora dintre ei în situații neprevăzute. Viorica Molea a mai menționat că este de la sine înțeles că în cazul programelor audiovizuale în direct și consumul de energie este considerabil mai mare, și riscul de a produce mesaje confuze, cu dezacorduri este iminent, totuși, nimeni nu-i absolvă pe cei responsabili de emisiuni de erorile comise, întrucât anume ei propagă, în cea mai mare parte, limba română standard, normată, pe care trebuie s-o vorbească majoritatea oamenilor.

Viorica Molea a mai specificat că o concluzie care stă la suprafață ar fi că în emisiunile elaborate, pregătite minuțios de redactori, editori, se atestă mai puține greșeli, dar și acestea sunt de gravitate mică și medie, pe când în cadrul emisiunilor în direct (*live*) frecvența diverselor erori este mult mai mare. Totodată, în acest caz, sunt atestate mai multe greșeli gramaticale și stilistice, care, deseori, denaturează mesajul și-l fac ininteligibil.

În contextul celor expuse, Viorica Molea a concluzionat că monitorizarea calității limbii române în textul, discursul media (rostit sau scris) ar avea mai mult de câștigat dacă s-ar efectua cu regularitate, nu sporadic, cel puțin, o dată la trei luni sau chiar o dată pe lună, astfel, s-ar forma niște deprinderi (forțate, la început, dar temeinice cu timpul) de a elabora în detaliu fiecare emisiune și nu prea ar fi loc de improvizări.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, **Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova**

DECIDE:

1. A lua act de Raportul de monitorizare a unor furnizori de servicii media audiovizuale de televiziune privind ținuta lingvistică sub aspectul corectitudinii exprimării prin respectarea normelor morfologice, sintactice, ortografice și ortoepice ale limbii române (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

2. A sancționa cu avertizare publică Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

3. A sancționa cu avertizare publică „General Media Group Corp” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Prime”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

4. A sancționa cu avertizare publică „SELECTCANAL – TV” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „N4”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

5. A sancționa cu avertizare publică „TV-Comunicații Grup” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „RTR Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

6. A sancționa cu avertizare publică PP „Exclusiv Media” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

7. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, „General Media Group Corp” SRL, „SELECTCANAL – TV” SRL, „TV-Comunicații Grup” SRL și PP „Exclusiv Media” SRL sunt obligate să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit cărora: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „Prime”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit cărora: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „N 4”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit cărora: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „RTR Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit cărora: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „NTV Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit cărora: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”.

8. Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, „General Media Group Corp” SRL, „SELECTCANAL – TV” SRL, „TV-Comunicații Grup” SRL și PP „Exclusiv Media” SRL vor prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

9. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (15) din Codul serviciilor media audiovizuale, prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr.3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

10. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția control servicii media audiovizuale.

11. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU